

ועדת גורן

פרוטוקול

מישיבה מיום 31.12.2009

- נוכחים:** חברי הועדה :
- כב' השופט (בדימוס) אורי גורן, יו"ר הועדה
מר אביגדור קהלני
כב' השופט (בדימוס) ד"ר גבריאל קלינג
מר עוזי לוי
פרופ' יוסי תמיר
פרופ' ערן דולב
גב' אסתר דומיניסיני
עו"ד נחמה פרלמן
מר מאיר בינג, ליאת ניקריטין
מר יצחק פוקס
- משקיף מטעם משהב"ט :
משקיף מטעם משרד האוצר :
משקיף מטעם צה"ל :
- מרכז הוועדה :
מר אביהו דיסטלמן
- הופיע בפני הוועדה :
- מר גד רפן
מר יעקב זכאי, עו"ד
מר זאב גרינברג
גורמים נוספים

הופעתו של מר גד רפן בפני חברי הוועדה

א. גורן, יו"ר: אנחנו מודים לך שבאת.

אנחנו נוהגים שאנחנו בדרך כלל נותנים למופיע בפנינו, להביע בסקירה מבחינתו ואח"כ אם יש שאלות הבהרה, נשאל בסוף ולא נפריע לך באמצע. בבקשה.

גד רפן: לפני שאני מתחיל להגיד את מה שאני חושב, אני נהנית לשמוע את קוטי והוא קצת עשה לי שינוי בסדר המחשבה שלי, כי אני התרשמתי מאוד מחלק מהדברים שלו. הבעיה היא, בעיה שלכם מבחינת הסיווג, אחרי זה, של הנכים השונים. זה, אני לא יודע בדיוק איך עושים. אם היה לי איזשהו רעיון, אז הייתי יכול להגיד,

א. גורן, יו"ר: גם אנחנו עוד לא יודעים איך נעשה את זה, אבל אנחנו-

גד רפן: לכן אמרתי שזו הבעיה שלכם, לשמחתי, לא שלי.

אני, כשרשמתי לי את הדברים, אז רשמתי דבר ראשון: צריך לראות מהן ההגדרות של כל הסיפור הזה. אחרי שיודעים מהן ההגדרות, לקבוע את היעדים ורק בסוף להגיע לאוכלוסית הזכאים.

ופה, קוטי הסביר את זה נהדר, שיש בעיה רצינית עם האוכלוסיה. אני נפצתי עוד לפני קוטי, נפצתי ב-67', וזה היה שונה לגמרי ממה שנעשה היום. ב-67' טפלו בנו ממש פנטסטי, לא היינו צריכים להגיד שום דבר כי היו באים אלינו. הבעיה היום, שהיום אני רואה שנכה, ברגע שהוא נפצע, יש לו כבר עו"ד שדואג לו. אני, עד היום יש לי לפעמים- אני נתקל עם משהב"ט בבעיות שאומרים לי 'אתה בכלל לא מוכר על זה'. אני אומר, אני לא מלאתי את הטופס, כי מלאו את הטופס במשהב"ט ולא נרשם הכל. אז לכן שולחים לי מכתבים משהב"ט שאני אכתוב איך נפצתי

ומתי נפצעתי, ואז אני מקבל בדואר חוזר שאני אלך לעו"ד נוטריון, להביא הצהרה שנפצעתי. עד כדי כך האבסורד. אתה מבין? הכל השתנה. פעם משהב"ט, זה היה שם דבר. היום משהב"ט, העובדים שם דאגו לזה שהאנשים יתייחסו אליהם כמו שמתייחסים אליהם היום. ובחלק מהדברים זה בצדק. עכשיו, מה ששמעתי ככה בחצי אוזן ממה שקוטי נכנס הנה, שברגע שמגדירים את הנכים כנכה מכל סיבה, פה הבעיה כמו שאני רואה אותה. כי לדעתי – ואני מבין ממה שאתה אמרת מקודם, שאמנון אברמוביץ אמר את זה, שנכה צריך להיות נכה שנפצע תוך ועקב פעילותו הצבאית. כך אני גם כן חושב. הבעיה היא, אחרי זה, לסווג את הנכים. ולא ברור לי, מדוע היום, הזכירו פה קודם את שב"ס, הם נכללים בתור נכי צה"ל ועובדי התעשייה הצבאית לא נכללים. כי זה הרבה יותר מהם, הם פועלים ממש. אני אפילו הייתי עד, במהלך העבודה שלי, בין היתר גם הייתי בצוות של פיתוח ה'מרכבה' והייתי עד לחלל הראשון, לדעתי, של ה'מרכבה'. בזמן שבנינו, אני חושב שקהלני אפילו לא יודע את זה, 'טובה' שנפלה על עובד. זה היה החלל הראשון של ה'מרכבה'. בן אדם כזה הוא חלל צה"ל? לפי הביטוח הלאומי לא. לפי הכללים הקיימים הוא לא חלל צה"ל, ולדעתי אין אבסורד יותר גדול מזה. אני יכול להגיד יותר מזה, בנושא הזה, כי ממש לא חשבתי על זה אבל אני גר כיום בכוכב יאיר, וכל שנה ביום הזכרון ובטקס עולים כל המשפחות השכולות על הבמה, וכל משפחה מספרת על החלל שלה. היתה התמרמרות גדולה מאוד של המשפחות השכולות – אני לא יודע איך להגדיר את זה, המשפחות השכולות האמיתיות – בזמן שבאו משפחות שכולות שהיקיר שלהם הוא לא נפגע מתוך כדי ועקב- לדוגמא

תאונת דרכים בשבת, בזמן נסיעה בחופש. וזה נפסק, הסיפור הזה נפסק בעקבות לחץ של המשפחות. אז זו נקודה מאוד בעייתית, איך לסווג את הנכים ואיך לסווג את המשפחות השכולות.

עכשיו, חלק מהבעיה היא, שבעקבות כל הלחץ על משהב"ט, כמו שאני רואה את זה, הם לא מגיעים לטפל באנשים. אם אני פונה למשהב"ט, היום אני לא נענה. לא עונים לי. אני אפילו לא יודע שההודעה שלי התקבלה, שהבקשה שלי התקבלה. אף אחד לא מחזיר לי תשובה, למרות שנדמה לי שיש אפילו חוק במדינה, שחייבים להחזיר לך תשובה שבקשתך נתקבלה. אבל זה לא נעשה במשהב"ט. אני פונה למשהב"ט, אין לי שום מושג אם מישהו מטפל בבקשה שלי. השאלה היא למה. נוח לנו לחשוב, בגלל עודף ה'קליינטים', אבל אני לא יודע אם רק זאת הבעיה. ממש לא יודע להגיד אם זאת הבעיה, או שהעובדים שם פשוט נשחקו. הם לא עושים את מה שהם צריכים לעשות.

עכשיו, אני גם לא יודע אם זה שייך אליכם, בהגדרות של הוועדה שלכם, להגיד מיהו נכה צה"ל מבחינת אחוזי הנכות. היום, לפי מה שאני יודע, נכי צה"ל, הם נכים בפועל מ-20% ומעלה. אני לא יודע למה נכה שיש לו פחות מ-20%, והוא נפצע בפעילות קרבית ונקבעו לו (סתם אני אומר) 18% נכות, למה הוא לא יכול להנות מהפריבילגיות שאני נהנה מהן? אני לא יודע אם זה שייך בכלל לוועדה, אבל אני רואה בזה אבסורד לא נורמלי, שאשתי יכולה לבוא לבית הלוחם או לקבל כל מיני הטבות, ונכה שנניח חטף כדור או נשרף או משהו כזה, לא יכול. וזה, לפי החלטה שהיום, שמוציאים את כל הנכים עד 19% נדמה לי, מוציאים אותם מכלל הנכים כדי

להקל על המערכת.

עוזי לוי : אני רק מרגיש צורך, אולי, לתקן. אני לא חושב שמוציאים אותם מהנכים, רק דרך התגמול שונה, היא לא טיפול מתמשך אלא מענק חד-פעמי. הוא עדיין נכה צה"ל.

גד רפן : לא דיברתי על הטיפול, דיברתי על ההטבות.

א. גורן, יו"ר : מבחינת ארגון נכי צה"ל, הם נכי צה"ל.

עוזי לוי : כן, לא מוציאים אותם מכלל האוכלוסיה, אלא רק התגמול הוא אחר. הוא לא תגמול מתמשך, אלא מענק חד-פעמי.

גד רפן : לדוגמא, הם לא יכולים לבוא לבית הלוחם.

א. גורן, יו"ר : הם יכולים,

גד רפן : לא יכולים.

א. גורן, יו"ר : ככה העיד בפנינו חיים בר.

גד רפן : זה לא מה שנאמר לי. אני שאלתי, ונאמר לי שהנכים,

אביהו דיסטלמן : גד צודק, עד 19% לא זכאים לקבל שירותים בבית הלוחם.

הם מוכרים כנכי צה"ל, יש להם תעודה,

עוזי לוי : הם מוכרים כנכי צה"ל, הם חלק מהארגון, הם מקבלים מענק

חד-פעמי ולא תגמול מתמשך.

א. גורן, יו"ר : הם לא חברי הארגון גם?

גד רפן : לא, עד 19% לא חברי הארגון. הם נכי צה"ל עם תעודה, ולא

זכאים לקבל שירותים מבית הלוחם.

עוזי לוי : הזכאות היא למענק חד-פעמי ולא לתגמול.

א. גורן, יו"ר : היוון,

עוזי לוי : יש נוסחה שקובעת מענק בצורה זו או אחרת, זה בחקיקה,

אבל הם מוגדרים כנכי צה"ל במובן הערכי.

גד רפן : הם נכי צה"ל לצורך קבלת טיפול רפואי לסעיף שהם נפגעו

בו. לא ליתר הדברים.

אביהו דיסטלמן : הם לא זכאים להצביע לארגון נכי צה"ל, לדוגמא.

- א. גורן, יו"ר : ההליך של היפרדות, משב"ס ו'מוסד' ושב"כ, כפי שקיימת הצעה כזאת, נראית לך? או שאתה חושב שצריך, גד רפן : עוד פעם, אני אולי לא הבהרתי את עצמי טוב. אני חושב שצריך להיות מוכר כל נכה – ואני בכוונה לא אומר נכה צה"ל או לא – שנפגע תוך ועקב השירות. אין שום סיבה, שאיש שב"כ שנסע בשבת על אופנוע לטייל ונפצע, יהיה מוכר כנכה צה"ל, זאת דעתי.
- א. גורן, יו"ר : ובפעילות מבצעית שלו? גד רפן : כן. חד וחלק, כן. אבל אתה יודע מה, אני בזמנו כשאני שירתתי בצוות של פיתוח 'המרכבה', אני זוכר אנשי חימוש שעמדו לצאת לפנסיה, ולפני שהם הלכו לצאת לפנסיה ה- א. גורן, יו"ר : וועדה רפואית, גד רפן : ממש ככה. עוזי לוי : כחלק מתנאי הפרישה. גד רפן : ממש ככה, לקבל אחוזי נכות, כדי שיהיה להם אחרי זה טיפול רפואי ומה שמשתמע מזה. אני, בזמנו כעסתי על זה מאוד. פרופ' יוסי תמיר : אני רוצה בכל זאת לשאול אותך, אז אתה גם היית סבור שנניח אפסנאי שנפגע בבסיס, שלא כתוצאה מפעילות מבצעית, לא יהיה נכה צה"ל? גד רפן : לא אמרתי דבר כזה. תוך ועקב. תוך ועקב. ברגע שהוא היה אפסנאי, הוא היה בצבא, הוא צריך להיות נכה צה"ל. עוזי לוי : אני בכוונה מקצין : חייל גולני בחופשה, שלא יודע מה, קרה לו משהו? גד רפן : אני יכול להרחיב את מה שאתה אומר, כי אני יודע שדיברו על זה הרבה. חייל גולני שנסע בחופשה, ועשה תאונת דרכים. עכשיו, אם אתה תבוא ותגיד לי שהוא עשה את התאונה בגלל

זה שהוא בדיוק חזר מהצבא ולא ישן ונסע לראות את החברה שלו, אז אתה יכול לשייך את זה לפעילות הצבאית, שהוא עייף ובגלל זה הוא נרדם. אבל אם אתה תבוא ותגיד לי שהוא הלך למועדון לילה והשתכר ועשה – לא נכה צה"ל. חד וחלק. אתה צריך לבוא ולהביא בצורה סבירה ביותר, קשר בין הנכות ובין השירות הצבאי שלו.

אביגדור קהלני: אל תדאג, העו"ד ימצא את הקשר.

גד רפן: לצערי אתה צודק, אבל אנחנו צריכים ללכת בדרך המקילה לא בדרך המחמירה. כי אם אנחנו נלך בדרך המחמירה, אז תהיה לנו בעיה רצינית.

עוזי לוי: למה? בוא תחדד את הדרך המקילה והדרך המחמירה, ולמה תהיה לנו בעיה רצינית. אני מנסה להבין את המחשבה.

גד רפן: כי ההתמרמרות של האנשים - אני אגיד יותר מזה, קראתי בעיתון לפני חצי שנה-שנה על אלוף בצה"ל שטען שהוא קיבל את הסכרת בגלל הפעילות שלו בצבא. אני קראתי את זה, אתה יודע מה, לא ידעתי איפה לקבור את עצמי.

פרופ' ערן דולב: למה בעצם?

גד רפן: כי הוא בדיוק כמו האזרח שישב לידו, בדיוק אותו דבר. אין שום הבדל. ולדעתי הוא לא צריך להיות נכה צה"ל.

א. גורן, יו"ר: אם הוא לא היה אלוף, לא היית יודע על זה.

גד רפן: איך אביגדור אומר, סמוך על עוה"ד. ובמקרה הזה הוא סמך על עוה"ד והם גרמו לזה שהוא יהיה נכה צה"ל. ואני רואה בזה אבסורד לא נורמאלי.

אביגדור קהלני: אני רוצה לשאול שאלה אחת. גדי, אתה כבר נכה 42 שנה, מה קרה למשהב"ט, לפי תפישתך – אתה מקבל טיפולים לאורך כל הדרך – מה קרה פתאום, שמשהב"ט שהכרת לפני

42 שנה, הוא איננו משהב"ט היום? אולי זה ריבוי האוכלוסיה? אולי זה שאתה רוצה להכניס את האחוז, עד 19% שהורידו, כדי לתת לך את הטיפול האישי? אולי זה דבר והיפוכו?

גד רפן: בוא נגיד ככה, אני לא יודע להגיד מה קרה למשהב"ט. אני יודע לגביי. אני לא ראיתי את עצמי עד היום כנכה, כך אני גם נהגתי. כל השנים. ואני עבדתי כל השנים, אז אני לא יודע להגיד.

אני יודע שבזמנו הייתי מרים טלפון למשהב"ט – ואני גם לא מגיע למשהב"ט, אין לי שום קשר איתם, חוץ מלבקש בקשה לטיפולים. וגם אז, היום, עד שאני נענה זה לוקח, זה בעיה. היום הם לא מכירים אותך. הם מכירים מספר, הם לא מכירים שם והם לא מכירים זה. ואני ראיתי את זה, ברגע שקיבלתי את המכתב מהם, שאני צריך לבוא ולהגיד להם ע"י עו"ד-נוטריון שאני נפצעתי בעמק דותן, הם אפילו לא קראו את המסמך שאני שלחתי להם. הם לא קראו אותו! הפקידה באופן אוטומטי שולחת 'תביא הצהרה'. אני מדבר על זה שהם לא מתייחסים אליך כאל בן-אדם, מתייחסים אליך כאל מספר.

אביהו דיסטלמן: גד, היות ואני כן קורא את מה שכתבת, קראתי דבר שהוא לדעתי שונה ממה שאמרת.

בפנייתך, כתבת ש"לדעתי יש לפעול כך, שאגף השיקום יטפל בנפגעי פעילות מבצעית או אימונים בלבד, ורק הם יהיו נכי צה"ל". שונה ממה שאמרת כאן. אתה יכול לשנות את דעתך, אבל,

גד רפן: לא, אמרתי, "ותוך כדי פעילות". בן-אדם שנפצע, הוא יהיה נכה צה"ל רק מי שהיה בפעילות מבצעית או תוך כדי שירות.

שאלת אותי לגבי האם מחסנאי, אני אומר כן. אבל אם
האפסנאי נסע בערב לבלות – לא.

אביהו דיסטלמן: אם אפסנאי בבסיס, נפצע, זו פעילות מבצעית. כך אתה
רואה את זה?

גד רפן: תוך ועקב פעילותו בצבא.

פרופ' ערן דולב: על השאלה הזאת אתה לא חייב בכלל: האם יש לך דיעה,
בתור מפקד ונסיונך רב השנים, האם יש לך דיעה לגבי נפגעי
נפש, כנכי צה"ל?

גד רפן: יש לי דיעה, ו- (אני בורר את המילים), אני אגיד לך מה אני
מתכוון. כשאני מגיע לבית הלוחם, אני רואה אותם יושבים,
את נפגעי הנפש האלו, בקבוצות, והם (לא נוח לי לדבר על
זה), ואני רואה שהם מעבירים אינפורמציה. פעם יצא לי
לשמוע איך שהם מעבירים אינפורמציה מאחד לשני, מה
לעשות כדי שהוא יוכר כנכה. אני רתחתי כששמעתי את
הדברים האלו.

מצד שני, אמרו לי 'שמע, אתה לא מבין בזה. יכול להיות שזה
חלק מהבעיה שלהם'. אבל הכרתי נכה שעשה פעילות יחד
איתי, ודאג לכך שמהב"ט יכיר בו, בדברים שלא היו ולא
נבראו.

עכשיו, למה אני אומר את זה? כי הוא בין היתר גם גרם לזה
שמהשב"ט יסדר לו מלווה. והמלווה שלו היה רופא ברוסיה,
שלא הוכר בארץ. המלווה הזה ישב וסיפר לי את הסיפורים,
מה הוא עושה כדי להגיע- אבל עוד פעם, זה מעדות שמיעה,
אז אתם לא יכולים להתייחס לזה. אבל זו בעיה אמיתית. זו
בעיה אמיתית.

א. גורן, יו"ר: כן, זו מחלה שקשה לגלות את הסימפטומים שלה.

ליאת ניקריטין: אתה אמרת קודם בעקבות השאלה, אני חושבת, של פרופ'

תמיר, שבראייתך כן אפסנאי צריך להיות מוכר כי זה תוך כדי ועקב פעילותו, אם חייל נפל עליו משהו.

מה לגבי איש קבע, שהוא בגיל 21 או בכל גיל אחר שהוא בא להשתחרר, היתה בפניו האופציה אם ללכת לעבוד בעבודה מסויימת באזרחות, או להמשיך את שירותי הצבאי באפסנאות. ואז הוא נפגע בעת שירות הקבע שלו. האם גם אז, אתה חושב שהוא צריך לקבל את אותם התנאים-

גד רפן: עוד פעם, השאלה ממה הוא נפגע. אם הוא נפגע בבסיס, או תוך כדי ועקב השירות.

אם האיש קבע קיבל מחלה (סתם אני אומר), מחלה,

ליאת ניקריטין: פגיעה שנפל עליו חפץ,

גד רפן: וודאי שהוא נכה צה"ל. ברגע שנפל עליו חפץ באפסנאות וגרם לו לנכות, הוא נכה צה"ל. אבל אותו דבר- אני לא רואה הבדל בין בן-אדם כזה או איש מילואים.

איש מילואים שבא לעשות מילואים והיה באפסנאות ונפל עליו אותו דבר שנפל על האיש קבע, מה ההבדל ביניהם?

ליאת ניקריטין: אתה לא רואה מקום להבחין, בעניין שאיש הקבע יש לו איזושהי בחירה האם לשרת בתפקיד של אפסנאי, בעוד איש מילואים נקרא לשירות מילואים כזה?

גד רפן: לא! בטח שלא.

א. גורן, יו"ר: אנחנו מודים לך מאוד, פקח את עינינו בכמה מהסוגיות שמטרידות אותנו, וגם הבהרת לנו שהתפקיד שלנו מסובך.

אביגדור קהלני: אנחנו מאחלים לך בריאות ושתצמח לך היד.

(תום הופעתו של גד רפן)

אביהו דיסטלמן: הישיבות של עדויות הסתיימו. אנחנו עכשיו ממשיכים בשלב של התייעצויות. אז תודה לאורחים. הישיבה ננעלה.

פרוטוקול
31.12.09
מהופעתו בוועדה
של מר גד רפן

ועדת גורן

- 11 -

תום הישיבה.